


ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

ОБГОВОРЕНО ТА ЗАТВЕРДЖЕНО

Методичною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № 3 від 04.09.2023 р.

Голова ради

 Н.А.Шмаль

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № 3 від 12.09.2023 р.

Голова ради

 О.А. Драгомирецька



Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого – натуралістичного напрямку
«Тварини в паперопластиці»
1 рік навчання

Укладач: Паламарчук Вікторія Вікторівна, керівник гуртків Вінницької
обласної станції юних натуралістів.

Еколого – натуралістичного напрямку

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним з актуальних завдань сучасної освіти є розвиток творчого, нестандартного просторового мислення і застосування його у практичній діяльності. І чим раніше діти будуть залучені до цього процесу, тим легше вони в подальшому будуть стверджуватися як особистості, проявляти творчий індивідуальний потенціал.

Розкривати творчі здібності та спрямовувати вихованців на пошук нового, нестандартного є пріоритетним в роботі позашкільних закладів. Створення навчальної програми обумовлене необхідністю екологічної просвіти та реалізацію творчих здібностей вихованців.

На заняттях гуртків учні мають можливість виявити глибокий інтерес до всього живого, прагнути якомога більше дізнатися про братів наших менших. Через спілкування, як з живими тваринами так і виготовляючи їх з паперу.

Саме це завдання ставиться при організації роботи гуртків виготовлення поробок із паперу, особливо зараз, коли у світі набуло великої популярності й поширення традиційне японське мистецтво - орігамі.

В Україні новий імпульс одержали й національні види декоративно-ужиткового мистецтва - витинанки та паперопластика. На їхній базі провідні майстри орігамі створили нові напрями мистецтва цього виду - орігамі та паперопластика геометричних фігур.

Мистецтво створення виробів із паперу дає широкі можливості для розвитку творчих здібностей учнів, зокрема уміння уявляти, фантазувати, читати й самим виконувати схеми, шукати оптимальну форму та будову, пояснювати послідовність створення виробу, концентрувати увагу, дотримуватися чіткості й акуратності в роботі, знаходити кольорове вирішення. Тим більше, що під рукою завжди знайдеться аркуш паперу, а практика й наукові дослідження показують, що навчання в гуртку допомагає успішному оволодінню знаннями з усіх предметів шкільного курсу.

Мета програми – сприяти творчому розвитку особистості та формування всебічного розвитку вихованців засобами природничих дисциплін, мистецтва паперопластики, формування компетентностей особистості у процесі створення поробок із паперу.

Теоретичні заняття чергуються із практичною роботою, якій надається значна перевага. Теми подано в порядку зростання складності матеріалу. Окремі теми (модульні конструкції, оригаметрія, авторські моделі) розглядаються на різних рівнях навчання залежно від їхньої доступності опанування учнями.

На перших заняттях приділяється значна увага ознайомленню з папером різних видів та його властивостями, оволодінню навичками точного складання паперу, акуратності при вирізанні кола, овалів та інших контурів.

Повторення раніше вивченого матеріалу дасть можливість гуртківцям глибше засвоїти програму, стимулювати розвиток пам'яті, а дітям, які щойно

прийшли, швидше адаптуватися до роботи в гуртку.

Виготовлення поробок здійснюється в техніці оригамі, паперопластики, витинанки.

На вищому рівні навчання перевага надається створенню багатомодульних виробів в техніці оригамі, а також у процесі конструювання (за розгортками та з окремих елементів). Учням слід надавати можливість проявити свої творчі здібності при вивченні кожної теми.

Основні завдання:

- здійснювати еколого-натуралістичну освіту гуртківців;
- розширити кругозір вихованців в галузі зоології, екології, народознавства та краєзнавства;
- вчити дітей розпізнавати тварин своєї місцевості;
- встановлювати взаємозв'язки між будовою тіла тварин та способом життя у різні пори року, вести фенологічні спостереження в природі;
- формувати екологічну свідомість та позитивне ставлення до тварин;
- формувати вміння і навички систематичного догляду та спостережень за тваринами куточків живої природи та іншими живими об'єктами;
- ознайомити з класичними та сучасними досягненнями в паперопластиці;
- вивчати базові форми та загальнодоступні позначки та уміння читати інструкційні картки паперопластики;
- розвивати впевненість у власних силах, бажання творити нове.

Навчальна програма «Тварини в паперопластиці» розрахована на 1 рік навчання – 144 години на рік, 4 години на тиждень для учнів молодших класів (6-8 років), (1-2 класи) із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі з перевагою ігрових методів.

Програма була підготовлена на основі Навчальних програм з позашкільної освіти еколога – натуралістичного напрямку Національного еколога – натуралістичного центру учнівської молоді: Біологія тварин (авторський колектив НЕНЦ) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (лист Міністерства освіти і науки України від 11.11.2015 №1/11-16376), навчальної програми «Декоративно-ужиткове мистецтво» (рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист МОН України №1/11-5303 від 18.07.2007 р.) Дана програма була схвалена та рекомендована КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» у 2022 році, протокол №3 від 12.09.2022 року.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Назва розділу	Кількість годин		
		Теоре- тичних	Прак- тичних	Разом (годин)
1.	Вступ	4	2	6
2.	Тварини восени. Різноманітність технік паперопластики	8	12	20
3.	Тварини в паперовій аплікації	4	14	18
4.	Квілінг і цікаві тварини	3	5	8
5.	Тварини взимку	4	10	14
6.	Витинанки – особливі тварини на папері	2	12	14
7.	Тварини навколо нас	13	23	36
8.	Тварини куточка живої природи	6	10	16
9.	Тварини на весні	4	6	10
10.	Підсумкове заняття	2		2
	Всього:	50	94	144

Зміст програми

1. Вступ (6 год.)

Теоретична частина.

Вступне заняття. Ознайомлення дітей з планом роботи гуртка. Вступний інструктаж з техніки безпеки. Знайомство з гуртківцями. Демонстрація паперових виробів.

Екскурсія по обласній станції юних натуралістів (куточки живої природи, акваріумна зала).

2. Тварини восени. Різноманітність технік паперопластики (20 год.)

Теоретична частина

Ознайомлення з тваринами нашої місцевості та способом їх життя восени.

Ознайомлення з мистецтвами паперопластики. Історія виникнення й розвитку мистецтва виготовлення виробів із паперу в техніках паперопластики (орігамі, витинанки, аплікації, квілінгу, паперової мозаїки, гофрування). Історія орігамі.

Поширення мистецтва орігамі і його розвиток. Базові форми орігамі. Умовні позначення способів складання класичного орігамі. Види і методи складання паперу.

Сучасні види орігамі: традиційне, модульне, феноменальне орігамі. Підготовка тварин до зими. Відліт птахів у вирій. Етапи відльоту птахів. Охорона рідкісних видів тварин.

Практична частина

Цікаві завдання про тварин нашої місцевості. Виготовлення тварин в техніці орігамі.

Виготовлення журавля, лебедя в техніці орігамі.

Екскурсії: В природу з метою спостереження за тваринами восени; в краєзнавчий музей (відділ охорони природи) для ознайомлення з різноманітними представниками тваринного світу.

3. Тварини в паперовій аплікації (18 год.)

Теоретична частина

Аплікація, як вид декоративного образотворчого мистецтва. Різновиди аплікацій.

Практична частина

Виготовлення предметно-декоративних, силуетних, плоских, об'ємних (птахи, тварини, риби, слон, верблюд, кішка) та сюжетно – тематичних (казки, байки, пейзажі) аплікацій.

Екскурсія до художнього музею чи картинної галереї.

4. Квілінг і цікаві тварини (8 год.)

Теоретична частина

Історія виникнення й розвитку мистецтва квілінгу. Матеріали та інструменти, техніки виконання. Ознайомлення з елементами квілінгу. Гофрування паперу. Вироби із гофрованого паперу (3Д квілінг). Бесіда: «Цікаве про тварин». Тварини в українській народній творчості.

Практична частина

Виготовлення тварин у техніці квілінгу та гофрування. Створення паперових ілюстрацій до українських казок.

5. Тварини взимку (14 год.)

Теоретична частина

Тваринний світ взимку. Зимуючі птахи. Підгодівля птахів.

Практична частина.

Виготовлення зайця в стилі орігамі. Виготовлення лисиці в стилі орігамі.

Виготовлення снігура в стилі орігамі.

Участь у Всеукраїнській акції «Годівничка»

Екскурсії: В центральний міський парк з метою спостереження за життям тварин взимку; в природу з метою спостереження за зимуючими птахами (поведінка, зовнішній вигляд, живлення); в лісопарк з метою спостереження за життям тварин і птахів. Розпізнавання слідів звірів та птахів на снігу.

6. Витинанки – особливі тварини на папері (14 год.)

Теоретична частина.

Ознайомлення з мистецтвом витинанок. Витинанки – найпоширеніший вид декоративно – ужиткового мистецтва з паперу. Зразки витинанок.

Практична частина.

Виготовлення коня, зайця, собаки, kota, птахів, метеликів та інших тварин у техніці витинанки.

7. Тварини навколо нас (36 год.)

Теоретична частина

Різноманітність свійських тварин. Пам'ятники тваринам. Корова, коза (вівця), свиня, їх характеристика. Кролі, коза, вівця, свиня, їх характеристика. Кролі, їх походження, породи кролів, утримання і догляд.

Собака. Породи, які можуть існувати в різних умовах утримання. Ознайомлення з породами службові, мисливські, кімнатно – декоративні собаки. Собака в домі.

Правила утримання, догляду, виховання, дресирування собак. Значення собаки в житті людини. Кішка в домі. Утримання, догляд і виховання кішок. Найбільш розповсюдженні захворювання собак і кішок, їх лікування та профілактика.

Призова вікторина для кмітливих (за матеріалами розділу «Свійські тварини».

Виставка творчих робіт дітей. Різноманітність тваринного світу України. «Цікаво знати про тварин». Дикі звірі, їх роль у житті людини.

Практична частина

Виготовлення свійських тварин, диких звірів із паперу, малювання на папері улюбленої породи собак.

Екскурсії: У відділ тваринництва, кролеферму Вінницької обласної станції юних натуралістів; до зоологічного магазину на тему «Найкращий домашній друг»; до ветеринарної лікарні для ознайомлення з наданням першої допомоги і ознаками найбільш розповсюджених захворювань у собак та котів; до Вінницького притулку тварин; до Вінницького зоопарку.

8.Тварини куточка живої природи (16 год.)

Теоретична частина

Хом'яки. Походження декоративних порід хом'яків. Пацюк білий лабораторний, його походження. Особливості поведінки пацюка пов'язаної з способом життя предків. Морська свинка, її походження. Утримання і догляд за морською свинкою у куточку живої природи. Канарки, папуги, їх походження, зовнішній вигляд, умови утримання, догляд за птахами.

Практична частина

Спостереження та догляд за тваринами куточка живої природи.

Виготовлення хом'яка, пацюка, морської свинки, акваріумних рибок, черепах, папуги з паперу.

Екскурсії: У відділ зоології і тваринництва (куточки живої природи) обласної станції юних натуралістів.

9.Тварини навесні (10 год.)

Теоретична частина

Весна в житті тварин. Весняні турботи тварин. Приліт птахів з вирію. Комахи весною. Значення комах в житті природи. Види метеликів, особливості їх життя.

Практична частина

Виготовлення тварин, птахів, комах, метеликів в паперових техніках.

Екскурсії: в лісопарк з метою спостереження за птахами, комахами в природі з настанням весни.

10.Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Вікторина «У світі тварин».

Нагородження переможців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Прогнозований результат:

- Після закінчення реалізації цієї програми має відбутися формування основних компетентностей:

- Вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
- Компетентності у галузі природничих наук, що передбачають формування допитливості, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе та навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
- Екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.
- Навчання впродовж життя, що передбачає опанування умінь і навичок, необхідних для подальшого навчання. Організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.
- Громадянські та соціальні компетентності, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність у житті гуртка і позашкільного закладу, повагу до прав інших осіб, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.
- Культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче та декоративно – прикладне мистецтво) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
- Пізнавальна компетентність сукупність здібностей учня в сфері самостійної пізнавальної діяльності, що включає елементи логічної, методологічної, загальнонавчальної діяльності, співвіднесеної з реальними пізнаваними об'єктами.

Сюди входять знання і вміння організації цілепокладання, планування, аналізу, рефлексії, самооцінки навчально-пізнавальної діяльності. По відношенню до досліджуваних об'єктів учень опановує креативною продуктивною діяльністю: добування знань безпосередньо з реальності, володіння прийомами дій в нестандартних ситуаціях, евристичними методами вирішення проблем.

- Практична компетентність — здатність дитини реалізовувати творчі задуми з перетворення об'єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого чи самостійно у виконанні певного завдання.

- Творча компетентність – це знання, уміння, навички, ставлення, необхідні для успішної творчої діяльності та можливість використати їх в житті, на практиці.

Основні терміни і поняття, які повинні засвоїти гуртківці:

Явища природи	об'єкти спостереження	плазуни
Земноводні	риби	ссавці
Звірі	птахи	комахи
Кінцівки	волосяний покрив	луска
Перельоти птахів	фенологія	сезонні явища
Аплікація	паперопластика	гофрування
Декорування	базові форми	техніка орігамі
Заповідник	техніка квілінг	витинанка
Червона книга	юні натуралісти	зоологія
фенологічні		

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція «Нова українська школа» 2016.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти 2018.
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти 2020.
4. Ключові новації в освіті. Новий Закон України «Про освіту» 2018.
5. Н.Ф. Яришева «Природа України», 2008р.
6. В.А. Алексєєв «300 запитань і відповідей про тварин», 2007р.
7. О.П. Корнєєв «Розповіді про звірів», 2015р.
8. Рік Моріс «Таємниці живої природи», 2007р.
9. Г. Труфанов «Цікава орнітологія» 2007р.
10. Борис Рябінін «Мої друзі», 2005р.
11. І.С. Панько «Тварини – друзі чи вороги», 2005р.
12. Л.С. Романова «Цікаве про тварин», 2005р.
13. Девід Берні. Велика енциклопедія живої природи, Київ «Махаон України», 2016р.
14. Афонькін С, Афонькіна Е. Все про оригамі. — СП б.: Кристал, М.: Онікс, 2005. — 269 с.
15. Червона книга України. Тваринний світ. Під ред.. М.М. Щербака,- Київ: Українська енциклопедія.
16. Електронні книги видавництва 'Ранок' - Паперопластика.
<http://e-ranok.com.ua> > product
17. Паперопластика. код: Б16196У; автор: Боднар І. Р. Паперопластика. — Тернопіль–Харків: Ранок, 2011. —96 с. — (Серія «Шкільний гурток»).